

تمام پیش‌آمدها نتیجه اعمال ماست / گندم از گندم بروید جو، ز جو

خدایا مؤاخذه نکن مرا در این روز به لغزش‌ها و درگذر از من در آن از خطاها و بیهودگی‌ها و قرار مده مرا در آن نشانه تیر بلاها و آفات ای عزت دهنده مسلمانان.

در دعای روز چهارهم ماه رمضان می‌خوانیم: اللهم لا تؤاخذني فيه بالعثرات واقلني فيه من الخطايا والهفوات ولا تجعلني فيه عرصاً للبلايا والآفات يعزتك يا عز المسلمین.

خدایا مؤاخذه نکن مرا در این روز به لغزش‌ها و درگذر از من در آن از خطاها و بیهودگی‌ها و قرار مده مرا در آن نشانه تیر بلاها و آفات ای عزت دهنده مسلمانان.

شرح دعا

کسی که نماز اول وقت نمی‌خواند و به کارهای دنیوی خود ادامه می‌دهد، نماز اول وقت انسان را نفرین می‌کند و می‌گوید: «خدایا ضایع کند تو را که من را ضایع کردی!» این در حالی است که اگر مسلمانی اول وقت نماز بخواند، نماز او را دعا می‌کند و می‌گوید: «خدا حفظ کند تو را که من را حفظ کردی» و زندگی رو به روال می‌افتد. گاهی آدم می‌لغزد و ایمانش ضعیف می‌شود و تقوایش از بین می‌رود. گناهان آدمی همان لغزش است و باید از خدا بخواهد که مؤاخذه نشود. خدا در اثر گناه به غضب می‌آید و سیل و زلزله و بلایای طبیعی همه آثار گناه است. گاه مردم توجه نمی‌کنند که غالب این اتفاقات و تصادفات به علت انجام گناه است. کسی که نماز اول وقت نمی‌خواند و به کارهای دنیوی خود ادامه می‌دهد، نماز اول وقت انسان را نفرین می‌کند و می‌گوید: «خدایا ضایع کند تو را که من را ضایع کردی!» این در حالی است که اگر مسلمانی اول وقت نماز بخواند، نماز او را دعا می‌کند و می‌گوید: «خدا حفظ کند تو را که من را حفظ کردی» و زندگی رو به روال می‌افتد.

هر کس در حد توانایی که دارد مسئول اعمال خویش می‌باشد و بیش از آن بر او تکلیفی نخواهد بود؛ «لا یكلف الله نفسا الا وسعها» یعنی خداوند هیچ کس را تکلیف نکند مگر به قدر توانایی او؛ چرا که «یرید الله ان یخفف عنکم و خلق الانسان ضعیفا» یعنی خداوند می‌خواهد کار را بر شما آسان کند که انسان ضعیف خلق شده است. هر انسانی که پا به عرصه دنیا می‌گذارد و در مدت عمر معینی در آن زندگی می‌کند باید در تمام مراحل آن از قوانین و دستورات الهی پیروی نماید چرا که در غیر این صورت مورد مواخذه و محاسبه الهی قرار می‌گیرد؛ «وان تبدوا ما فی انفسکم او تغفوه یحاسبکم به الله یعنی "و اگر شما (از غرض‌های خیر و شر) در دل دارید (به طوری که) آشکار و یا مخفی کنید همه را خداوند در محاسبه شما خواهد آورد."»

و آن به گونه‌ای است که هر کس در حد توانایی که دارد مسئول اعمال خویش می‌باشد و بیش از آن بر او تکلیفی نخواهد بود؛ «لا یكلف الله نفسا الا وسعها» یعنی «خداوند هیچ کس را تکلیف نکند مگر به قدر توانایی او چرا که یرید الله ان یخفف عنکم و خلق الانسان ضعیفا» یعنی «خداوند می‌خواهد کار را بر شما آسان کند که انسان ضعیف خلق شده است.» ما نیز در این روز از خداوند می‌خواهیم به خاطر لغزش‌هایی که در طول عمر خویش داریم ما را مواخذه ننماید؛ «ربنا لا تواخذنا نسینا او اخطانا» یعنی خدایا ما را بر آنچه که به فراموشی یا به خطا (انجام داده‌ایم) مواخذه مکن.

«اقاله» کن و گناهان ما را بیامرز. در دعای کمال هم این لفظ است که خدایا لغزش‌های ما را اقاله کن؛ یعنی ما را بدون هزینه ببخش. در مورد معامله نیز چنین لفظی در فقه وجود دارد. یعنی فروشنده و خریدار حق فسخ معامله را تا زمانی که با یکدیگر هستند، دارند. اما بعد از جدایی و بدون دلیل نیز اگر مشتری جنس را پس آورد، کاسب مستحب است آن را قبول کند. مثلاً شخصی یک ظرف ماست می‌خرد و به منزل می‌برد و متوجه می‌شود که پیش از وی ظرف ماست دیگری نیز خریداری شده است. در این حالت اگر ظرف ماست را به فروشنده باز گرداند، مستحب است وی آن را بپذیرد و پول آن را عیناً پس دهد.

ولا تجعلني فيه عرصاً للبلايا والآفات خدایا من را تیر بلا قرار مده. سیل و رانش زمین یعنی همان تیر! هواپیما در آسمان پرواز می‌کند و ناگاه روی ساختمانی فرود می‌آید و همه ساکنان آن از بین می‌روند. این غرض و تیر بلاست که حاصل گناه و خطاهای ماست.

تمام پیش‌آمدهایی که می‌شود همه نتیجه گناهان ماست. آیه قرآن می‌فرماید: «هر گرفتاری برای شما پیش می‌آید، دسترنج خودتان است.» هر چه بکاری همان را درو می‌کنی. از گندم، گندم و از جو، جو می‌روید. قرآن در جای دیگری می‌فرماید: «خدا برنامه‌های مردم را عوض نمی‌کند، آن‌ها را گرفتار بلا نمی‌کند مگر اینکه خودشان را تغییر دهند.» مثل ماشین که انحراف به چپ پیدا کند، تصادف می‌کند، ما هم اگر انحراف به چپ داشته باشیم با عذاب خدا تصادف می‌کنیم. خدایا به عزت خودت، این دعاها را درباره ما مستجاب کن! ای کسی که عزت مسلمین با توست.